

Datum:
2022-03-22

Diarienummer:
GSN-2022-00320

Uteserveringar i Uppsala

INFORMATION OCH ANVISNINGAR

Reviderad 2023-04-03

Innehåll

Inledning	4
Storlek och placering	5
Lätt att ta sig fram	5
Olika förutsättningar	5
Inramning.....	6
Staket	6
Urnor	6
Vindskydd	7
Möbler.....	8
Möblering & möbler	8
Mark & golv	9
Förankring i mark.....	9
Tillgänglighet.....	10
Möblering och avgränsningar.....	10
Nivåskillnader och ramper	10
Framkomlighet.....	10
Uppvärmning och terrassvärmare	11
Användning av uteservering	12
Bar och serveringsdisk	12
Annan användning av uteserveringsytan	12
Åtgärder som kan kräva bygglov och bygglovspliktiga fall	12
När behöver jag bygglov?.....	12
När du planerar din uteservering.....	12
Markiser, parasoller och pergola.....	13
Övrigt att tänka på vid disponering av offentlig plats.....	13
Upplåtelse av offentlig plats.....	13
Besiktning	14
Skador	14
Passiv uteservering.....	14
Året runt uteservering och uteservering vintertid.....	14
Tillstånd att servera alkohol.....	14
Uteservering i anslutning till ett konstverk.....	14
Ingen reklam.....	15
Ljudvolym	15
Hur du ansöker om tillstånd	15
Polismyndigheten.....	16
Ansökan i detalj.....	16

Handläggningen	16
Indragande av tillstånd	16
Avgifter	16
Upplysningar	17
Polismyndigheten.....	17
Frågor om bygglov.....	17
Livsmedelsverksamhet och servering av alkohol	17
Räddningstjänsten	17
Frågor om uteserveringar	17
Uppsala kommuns hemsida.....	17

Inledning

Uteserveringar är ett uppskattat inslag i Uppsalas stadsmiljö eftersom de bidrar till en attraktiv stadskärna med många mötesplatser.

För att göra innerstaden så trivsamt som möjligt har **Uteserveringar i Uppsala - Information och anvisningar** tagits fram. Dessa anvisningar vänder sig främst till dig som vill ansöka om eller ändra ett befintligt tillstånd.

Anvisningarna gäller för gator, torg och parker som är allmän platsmark och på kommunalt ägd mark. Uteserveringar i Uppsala ska utformas för att passa in i stadsmiljön.

Storlek och placering

Eftersom staden är en varierad plats beror uteserveringens storlek och placering på var i staden den ligger. Många människor ska samsas på de offentliga ytorna och de ska vara tillgängliga för alla.

Lätt att ta sig fram

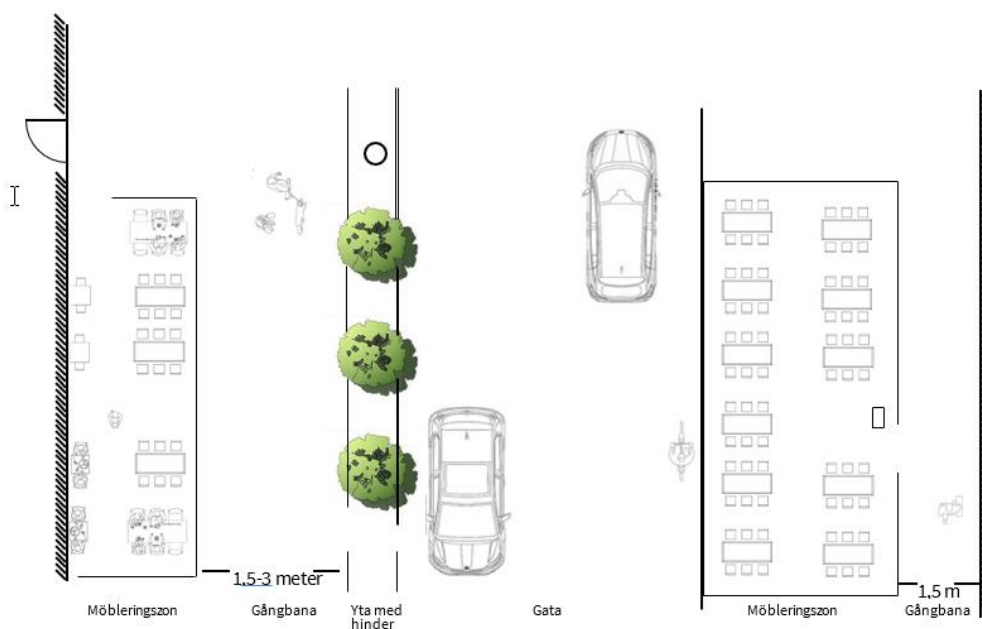
Oberoende av var uteserveringen är placerad ska det finnas en fri och tillgänglig gångyta utan hinder, för att det ska vara enkelt att ta sig fram. Hinder kan till exempel vara träd, urnor, brandposter och cykelställ.

Serveringen ska förläggas så den inte är i vägen för personer med nedsatt rörelse- och orienteringsförmåga, övriga gångtrafikanter, bilar, transporter eller räddningstjänst. Ibland kan det finnas ett behov av en fri gångyta intill fasaden för att underlätta passage för fotgängare.

Olika förutsättningar

Det finns olika förutsättningar från plats till plats, beroende på om uteserveringen ligger på en trottoar, ett torg eller i en park.

En huvudregel är att uteserveringen ska ligga i direkt anslutning till restaurangen och får vara lika lång som restaurangen är inomhus. På vissa platser kan det vara möjligt att förlänga uteserveringen utanför annans fasad men det kräver då ett skriftligt tillstånd ifrån denne.

Passage förbi serveringen ska finnas. Grundregeln är att det ska finnas en minst 2 meter bred gångbana som är fri från hinder mellan uteservering och gata, förbi hela uteserveringen. Undantagsvis kan en 1,50 meter bred gångbana accepteras. På stråk med mycket gångtrafik och vid busshållplatser bör den fria gångytan vara minst 3 meter bred.

Inramning

Avgränsningen av en uteservering kan se ut på flera vis men bör ha en öppen karaktär samt ge ett lätt och luftigt intryck. Utformning och design kan variera från plats till plats och avgränsningarna ska anpassas efter stadsmiljön och är det som ramar in uteserveringen. Den gör att gäster och allmänhet tydligt kan avgöra vilken yta som är avsedd för uteservering. Tryckimpregnerat trä och ”villastaket” passar vanligtvis inte in i stadsmiljön.

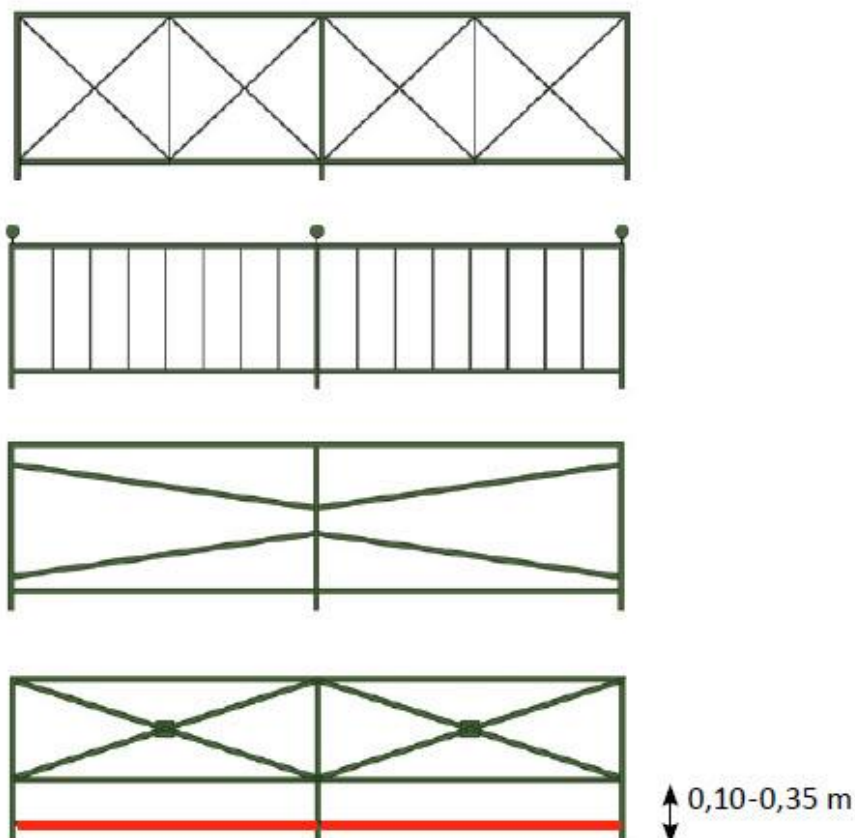

Bild 1: Tvärsån är i nedersta exemplet rödmarkerad för att påvisa vikten av att ha en avslutning som är rak.

Staket

Ett staket ska vara smäckert och genomsiktligt och bör vara av metall, glas eller smide. Det får vara max 1,10 meter högt.

Urnor

Urnor med växter kan användas som inramning, urnor ska inte vara av plast.

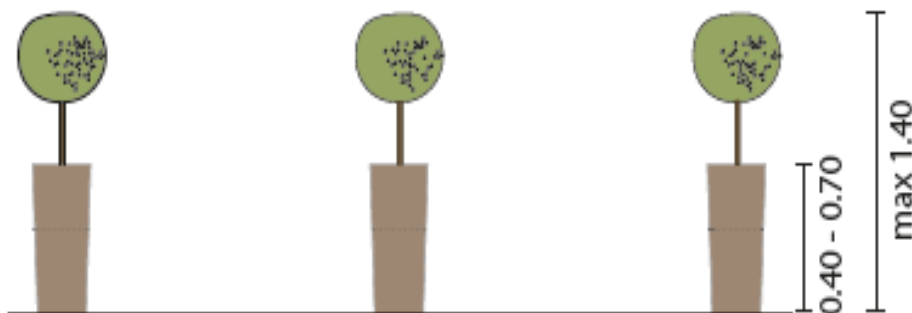

Bild 2: Höjd på urna är 0,40 - 0,70 meter och tillsammans med växter är maxhöjden 1,40 meter.

Vindskydd

Det är tillåtet att sätta upp ett vindskydd i staketet om vindskyddet har en färg som passar in i stadsmiljön.

Bild 3: Vindskydd får inte ha reklam utan bara namn på verksamheten. Läs mer om upphöjda glasväggar i avsnittet om andra bygglovspliktiga åtgärder.

Tänk på att:

- alla möbler och även till exempel urnor, växter, menyskylt och gatupratare ska stå innanför inramningen
- inramningen ska vara tydlig även för personer med nedsatt syn. Inramningen ska vara kännbar med käpp, antingen med sarg 0,10 m över mark eller med en tvärså med slät undersida 0,10 - 0,35 m över mark
- inramningen ska vara lätt att flytta, men inte för lätt så den faller omkull
- om du vill ha restaurangens namn och logotyp på vindskydd ska text samt symbol vara diskreta. Annan reklam är inte tillåten
- växterna ska hållas innanför inramningen, risk finns att förbipasserande får växterna i ansikte och ögon
- avgränsning bör alltid finnas, den ska vara följbar för synskadade och ge orientering, skydda mot att käppen hamnar bland möbler och sittande personer, samt inte hindra käppens rörelse framåt längs avgränsningen

Bild 4: Här avgränsas uteserveringen av ett staket med krysslagda stänger och tvärså som avslutning nedtill.

Möbler

Möblering & möbler

Möbelvalet är centralt för upplevelsen av serveringen. Materialen ska vara gedigna, hållbara och anpassade för att stå utomhus. Anpassa möblerna till platsen med både färg, form och material. Om du vill använda starka färger i ditt uttryck kan du gärna låta kuddar och filtar stå för det. Blanka, bländande material bör undvikas. Stora, breda soffor och fåtöljer är skrymmande och svåra att passa in i gatumiljön. För att uteserveringen ska upplevas som en del av gatan och inte som en tillbyggnad bör möblerna stå direkt på marken.

Alla ska kunna nå och använda en uteservering. Borden på uteserveringen ska placeras så att man lätt kan passera med sin rullstol. Se mer under avsnittet tillgänglighet.

Tänk på att:

- bord, stolar och bänkar ska ställas löst på marken, vara stabila, beständiga och lätta att flytta
- välj möbler som passar marken och som fungerar vid lutning och ojämnheter.
- bord i vitt och aluminium ska undvikas eftersom de bländar, särskilt för den som är synsvag
- möbler i plast, tunga möbler, pelarbord och möbel där bänk och bord sitter ihop ska undvikas
- möblera uteserveringen så att alla kan använda den, stolar med och utan armstöd underlättar för funktionsnedsatta och bör därför finnas

- uteserveringens möbler ska stå inom den upplåttna delen av ytan som gäller i polistillståndet

Mark & golv

Serveringen ska uppfattas som en del av stadsmiljön, därför bör möblerna placeras direkt på marken. Är marken ojämn kan bord och stolar som går att justera användas.

Om marken lutar mycket, är väldigt ojämn, eller belagd med storgatsten, kan trägolv eller liknande eventuellt tillåtas efter särskild prövning hos kommunen.

Bild 5: En variant på uppbyggnad av golv när nivåskillnaderna varit för stora för att ställa möbler direkt på marken.

Förankring i mark

Fasta förankringar på marken ska inte förekomma. Fasta infästningsanordningar som inte används kan hindra framkomligheten i staden och kan utgöra en risk för gående, därför ska till exempel staket och parasoller i första hand stå på egna fötter. Fötterna ska vara placerade innanför inramningen.

Tänk på att:

- i trägolv bör det finnas möjlighet till eventuell skadedjursbekämpning genom till exempel en lucka
- om golvet någonstans blir högre än 0,50 meter ovanför mark behöver du ansöka om bygglov
- markens eget material är att rekommendera, endast i undantagsfall godkänns trädäck, trätrallar och mattor
- ett upphöjt golv ska vara tillgängligt för rullstolsburna och ha en ramp som inte lutar mer än 1:20 (5 %), en höjdskillnad på 10 cm kräver en 200 cm lång ramp med avåkningskydd. Rampen ska få plats inom uteserveringens område
- parasollfötter kan utgöra en risk för gående om de sticker ut på gångbanan

Tillgänglighet

Plan- och bygglagen kräver att allmänna platser ska kunna användas av personer med nedsatt rörelse- och orienteringsförmåga.

Möblering och avgränsningar

En uteservering ska vara möblerad så att den är användbar även för personer med nedsatt rörelse- och orienteringsförmåga. En uteservering ska ha en säker och funktionell avgränsning som även är tydlig för synskadade.

Av tillgänglighetsskäl bör det inom serveringsytan även finnas sittvänliga stolar med armstöd och bord anpassade för personer med rullstol.

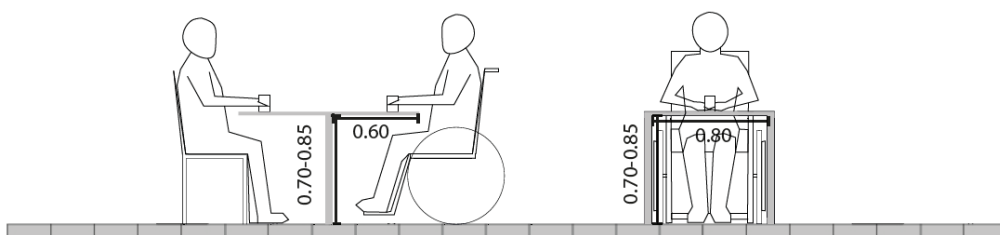

Bild 6: Möblerna på uteserveringen ska kunna användas av alla.

Nivåskillnader och ramper

Nivåskillnaderna ska vara så små som möjligt, helst ska uteserveringen ligga i marknivå. Är det nivåskillnad, ska det finnas en ramp. För att minimera risken att någon välter får rampen luta max 5 %. Detta innebär att en nivåskillnad på t ex 0,1 meter ska tas upp på en 2 meter lång ramp. Rampen ska finnas med på den yta som beviljats i tillståndet från Polismyndigheten. En nivåskillnad och ramp som byggs ska vara säker och kompletteras med kontrast eller förses med avåkningskanter. Ledstång på båda sidor ska alltid finnas på ramp.

För att någon med rullstol ska kunna ta sig in, ska öppningen till serveringen vara minst 0,9 meter bred. Borden på uteserveringen ska placeras så att en rullstol kan passera.

Hur rampen ska se ut och vara utformad i detalj beror på platsens eller byggnadens karaktär. När en befintlig plats eller byggnad ska ändras för att förbättra tillgängligheten finns det grundregler för hur de ska utformas. Du kan läsa om grundreglerna på Boverkets hemsida "Enkelt avhjälpta hinder" och "Tillgänglighet på allmänna platser".

Framkomlighet

Framkomligheten för synskadade, personer med nedsatt rörelse- och orienteringsförmåga, rullatorer, barnvagnar och räddningstjänst måste garanteras. Därför ska det alltid finnas minst 1,5 meter bred passage längs med uteserveringen. Passagen ska vara fri från hinder såsom stolpar, skyltar, cykelställ, träd, urnor och parkeringsautomater.

Om det finns ett konstgjort ledstråk med sinusplattor, taktila plattor, ribbplattor eller räfflade gjutjärnsplattor måste det finnas en fri yta på minst 0,6 meter på vardera sida om ledstråket.

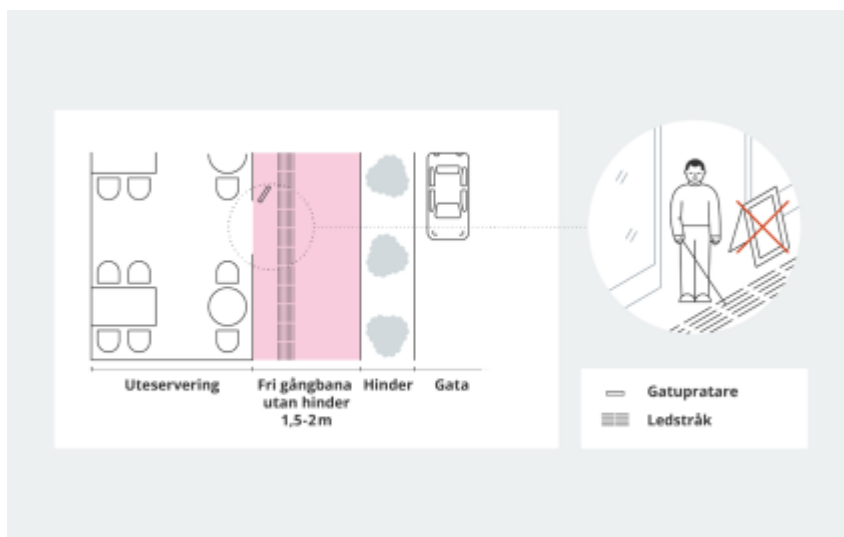

Bild 7: Mått för gångbana inkl ledstråk.

Uppvärmning och terrassvärmare

Om du använder gasolvärmare gäller särskilda regler och tillstånd från Räddningstjänsten. Det är viktigt att förankra och placera värmare så att dessa inte välter. Annan uppvärmningskälla kan vara el.

Marschaller och gasolvärmare med öppen låga får inte användas då de utgör en olycksrisk, särskilt för personer med synnedsättning. Stearinet kan också orsaka skador på markbeläggningen och är ofta svårt att få bort.

Tänk på att:

- placera värmare så att markiser och parasoller kan fällas ihop
- värmare på fasad kan vara bygglovspliktiga
- värmare får inte sticka ut utanför uteserveringens yta
- använda batteriljus eller sollcellslampor istället för marschaller

Marschall

Batteriljus

Användning av uteservering

Ytan får bara användas för uteservering. Du får inte förvara material på ytan eller använda den som upplag. Om ingen verksamhet pågår ska allt tas bort och tillståndet återkallas hos Polismyndigheten.

Observera att det inte är tillåtet att tillaga mat genom grillning på uteserveringen.

Serveringsdisk

En bar eller serveringsdisk ska utformas så att den passar in i stadsmiljön och ska stämma överens med utseendet på uteserveringen i övrigt. Den ska inte dominera gator och torg, skymma eller blockera siktstråk.

Eventuella-serveringsbyggnad ska redovisas i ansökan och får inte tillkomma i efterhand.

Annan användning av uteserveringsytan

Försäljning från uteserveringen riktad ut mot gata eller liknande kräver polistillstånd.

Åtgärder som kan kräva bygglov och bygglovspliktiga fall

När behöver jag bygglov?

Om du ska uppföra en uteservering med till exempel uppbyggt golv över 0,50 meters höjd från marken, avgränsningar högre än 1,10 meter från marken eller tak så behöver du söka bygglov. Du ansöker om bygglov till kommunens bygglovsavdelning.

Vid en bygglovsprövning bedöms lämpligheten av olika typer av åtgärder med hänsyn till närliggande byggnaders kulturhistoriska värde samt stads- och detaljplanens bestämmelser.

När du planerar din uteservering

Om du ställer stolar, bord och fristående parasoller direkt på marken behöver du inte bygglov. Utformning av staket ska anpassas till stadsbilden.

Du måste alltid ha markägarens tillstånd för uteservering.

Andra bygglovspliktiga åtgärder:

- tak med stödben
- höj- och sänkbara glasavgränsningar är vanligtvis bygglovspliktiga om den fasta delen är högre än 1,10 meter från marken. Observera att den uppskjutbara glasväggen ska dras ned när verksamheten är stängd
- serveringskiosk räknas som byggnad och får vanligtvis inte ställas upp utan bygglov. Kontakta bygglovsinformationen för mer information

Markiser, parasoller och pergola

En markis är ett solskydd i textil. En fällbar markis behöver normalt sett inte bygglov såvida den inte påverkar kulturhistoriskt särskilt värdefulla byggnader negativt. Kontakt ska alltid tas med bygglov för att utreda bygglovsplikten. För att en markis över en uteservering ska bedömas som bygglovsbefriad krävs även att markisduken är självbärande. Det betyder att den ska kunna hålla upp sin egen tyngd utan hjälp av stödben eller förankring i marken, staket eller liknande. Den måste utformas diskret så att den inte väsentligt påverkar byggnadens utseende. Då kan åtgärden vara bygglovspliktig. En fristående markis med stödben kan kräva bygglov.

Parasoller och markiser ska vara av samma utseende och färg över hela uteserveringen och kulören ska anpassas till förutsättningarna på platsen. De ska vara fria från reklam och får inte hänga ut utanför serveringens yta. För att inte utgöra hinder får det fria avståndet mellan ”tak” och gångyta ej understiga 2,50 meter. För fasta tak krävs bygglov och sammanlänkade parasoller kräver likaså bygglov.

En markis som inte går att fälla upp, till exempel markiskåpa eller korgmarkis, räknas som en permanent anordning på fasaden och kräver alltid bygglov.

Markiser över trottoar, gångbana eller körbana måste placeras så att gående, bilar och renhållningsfordon kan passera under utan att skada markisen eller sig själva. Vilka mått som gäller finns att läsa i dokumentet Lokala ordningsföreskrifter, www.uppsala.se

Pergola med en luftig och genomsiktig konstruktionen från alla väderstreck är i regel inte bygglovspliktig. Tillför man väggar och/eller tak till konstruktionen kan pergolan vara bygglovspliktig.

Tänk på att:

- markavtal krävs för nedgrävda fundament till parasoller och markiser samt även för ledningar i marken
- för att gräva, borra eller göra andra ingrepp i kommunens mark som exempelvis fundament till parasoll och markiser samt för ledningar krävs gräv tillstånd

Övrigt att tänka på vid disponering av offentlig plats

Upplåtelse av offentlig plats

Att få använda offentlig plats för uteservering är förenat med stort ansvar.

Befintliga brandposter, teleskåp, elskåp, avstängningsventiler för ledningar, nedstigningsbrunnar med mera ska under dispositionstiden vara tillgängliga och får inte blockeras eller övertäckas. Kommunala förvaltningar, kommunala bolag, ledningsägare eller utsedda entreprenörer har rätt att utföra nödvändiga gatu-, lednings-, kabel- och dylika arbeten inom området under dispositionstiden. Förutsättningen är att tillståndshavaren underrättas i förväg.

Krävs omedelbara åtgärder och tillståndshavaren inte kan nås, får arbetena ändå utföras. Underrättelse ska då göras i efterhand. Uteserveringen ska tas bort på uppmaning om den är till hinder vid gatuarbeten, evenemang eller liknande. Ingen ersättning utgår för minskad intäkt för näringsidkaren.

Inga ingrepp får göras i befintlig markbeläggning utan särskilt grävtilstånd och markavtal som exempelvis fundament för parasoll, markiser och ledningar.

Cykelställ, bänkar eller liknande får heller inte tas bort utan tillstånd.

Inom serveringens yta får annan verksamhet inte bedrivas som exempelvis försäljning av andra typer av varor.

Besiktning

Tillståndshavaren äger rätt att begära besiktning av kommunen för berört område före och efter tillträdet och bekostas av den sökande.

Skador

I de fall förbesiktning av området inte skett, betraktas samtliga skador vara uppkomna under dispositionstiden. Kostnaden för återställning av skador som uppstått under dispositionstiden ska ersättas av tillståndshavaren. Kommunen kostnadsberäknar återställningen av skador och beställer återställningsarbetet om annat inte avtalats.

Uppstår skador under dispositionstiden som kräver omedelbara åtgärder äger kommunen eller ledningsägare rätt att utföra sådana arbeten utan föregående information.

Passiv uteservering

I vissa fall godkänns passiv uteservering.

Passiv uteservering innebär att fasta markkonstruktioner kan få lämnas kvar, men möbler ska tas bort och platsen hållas städad efter att uteserveringssäsongen är över. Passiv uteservering kräver ett tillstånd från Polismyndigheten. En avgift tas ut för platsen som inte kan nyttjas av allmänheten.

Året runt uteservering och uteservering vintertid

Uteservering kan i vissa fall även tillåtas vintertid. Bedömning görs i varje enskilt fall utifrån platsens möjligheter och beaktande av vinterväghållningen.

Tillstånd att servera alkohol

När det gäller tillstånd för servering av alkohol för en uteservering vänder du dig till miljöförvaltningen.

Uteservering i anslutning till ett konstverk

Uteservering i anslutning till ett konstverk får bara anläggas efter samråd med och godkännande av kulturförvaltningen.

Ingen reklam

Reklam får inte förekomma inom uteserveringen. Menyskyltar och ”trottoarpratare” utgör hinder och försvårar framkomligheten för synskadade. Därför får de inte placeras på offentlig plats, som gata, torg och gångbana utan ska placeras innanför uteserveringens inramning.

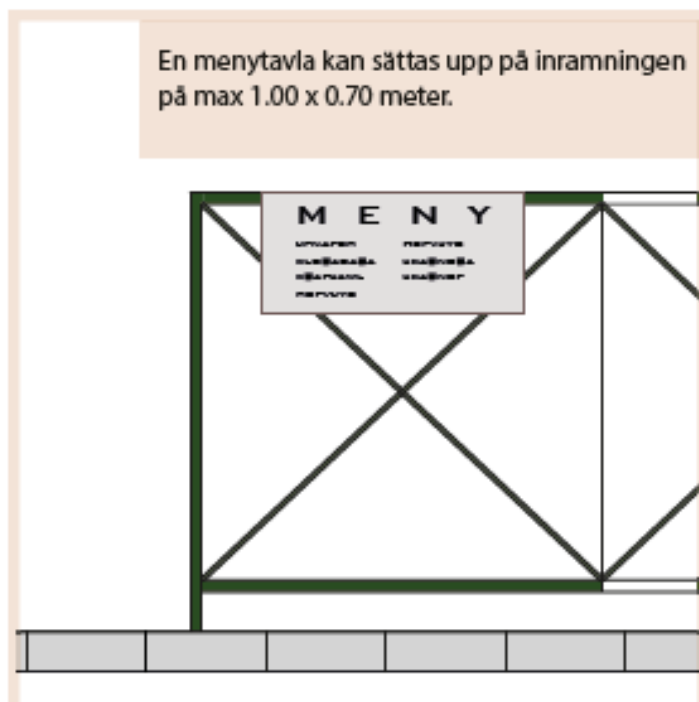

Bild 8: Menyskylt kan sättas upp på inramningen.

Ljudvolym

Serveringen får inte upplevas mer störande än vad som kan förväntas.

Hur du ansöker om tillstånd

Tillstånd för uteservering söks hos Polismyndigheten. Du ansvarar själv för att söka andra tillstånd som kan behövas. Det kan till exempel behövas för bygglov, för servering av alkohol, för livsmedelshantering, från räddningstjänsten om du hanterar gasol eller brandskydd. Om marken inte ägs av Uppsala kommun ska aktuell fastighetsägare kontaktas.

Efter att Polismyndigheten har mottagit yttrande från stadsbyggnadsförvaltningen kan Polismyndigheten ge tillstånd att använda allmän platsmark för uteservering om den bedöms lämplig. Kontakta stadsbyggnadsförvaltningen för att se om platsen är lämplig för uteservering innan du skickar din ansökan till Polismyndigheten. Skicka e-post till tmu@uppsala.se med tydlig beskrivning av önskad uteservering samt karta där platsen är markerad.

Polismyndigheten

Tillstånd söks hos Polismyndigheten genom blankett ”Ansökan om tillstånd enligt ordningslagen och lokala föreskrifter”. Blanketten finns att hämta digitalt på www.polisen.se eller i pappersform hos Polismyndigheten. Här står också var du skickar eller lämnar ansökan.

Ansökan i detalj

När uteserveringen är placerad på allmän plats som exempelvis park, torg eller gata, ska kommunen yttra sig till Polismyndigheten. Polismyndigheten skickar handlingarna på remiss till stadsbyggnadsförvaltningen, som granskar placeringen och utformningen.

Tillsammans med ansökan ska du bifoga en måttangiven skiss utformad efter följande riktlinjer:

- uteserveringens placering i förhållande till fasad, intilliggande fastigheter, gångbana, körbana, eventuella hinder i gångbanan
- mått på den fria gångytan utanför uteserveringen
- mått mellan uteservering och ledstråk
- mått på uteserveringens längd och bredd
- inramningens utformning
- utrustningens placering inne på uteserveringen

Gör en beskrivning och bifoga en bild eller ett foto på hur utrustning som exempelvis bord, stolar, inramning, värmare, markis ska se ut. Stadsbyggnadsförvaltningen behöver få in alla handlingar innan ansökan bedöms.

Handläggningen

För att ansökan ska hinna handläggas innan säsongens start ska den lämnas in i god tid. Om uteserveringen kräver bygglov ska även detta sökas innan uteserveringen kan iordningsställas.

Indragande av tillstånd

Om villkoren i tillståndet inte följs kan kommunen begära att Polismyndigheten återkallar tillståndet under pågående säsong. Om restaurangen byter ägare eller om du slutar med din verksamhet måste ditt tillstånd återkallas hos Polismyndigheten, inga tillstånd kan överlåtas.

Avgifter

En ansökningsavgift tas ut av Polismyndigheten. Den tas ut oavsett om din ansökan beviljas eller inte. Ansökan behandlas inte förrän avgiften är betald. Kommunen tar sedan ut en markhyra som betalas enligt en taxa som gäller för upplåtelse av offentlig plats i Uppsala kommun.

Upplysningar

Polismyndigheten

Tillståndsblankett finns hos Polismyndigheten

www.polisen.se

Telefon: 114 14

Frågor om bygglov

Bygglovsinformation

Telefon: 018-727 46 10

e-post: bygglovsinfo@ uppsala.se

Besöksadress: Stadshusgatan 2

Postadress: Uppsala kommun

Stadsbyggnadsförvaltningen

753 75 Uppsala

Livsmedelsverksamhet och servering av alkohol

Miljöförvaltningen

Telefon: 018-727 43 04

e-post: serveringstillstand@ uppsala.se

Besöksadress: Stadshusgatan 2

Räddningstjänsten

Telefon; 018-727 30 00

e-post: brandforsvaret@ uppsala.se

Besöksadress: Almungevägen 33

Frågor om uteserveringar

Kommunens växel: 018-727 00 00

e-post: tmu@ uppsala.se

Stadsbyggnadsförvaltningen

Uppsala kommuns hemsida

www. uppsala.se/foretag-och-arbete